ĢENERĀLADVOKĀTA ĪVA BOTA [*YVES BOT*] SECINĀJUMI,

sniegti 2008. gada 6. novembrī [1]

1. Vai persona, kurai 1997. gadā par braukšanu alkohola reibumā tika atņemta Vācijas izdota vadītāja apliecība un kura nav pierādījusi, ka tā atkal var vadīt [transportlīdzekli], var izmantot tai iepriekš 1964. gadā Austrijā izsniegto vadītāja apliecību? Būtībā šis ir jautājums, kuru Tiesai uzdod *Landgericht Mannheim* (Manheimas Apgabaltiesa) (Vācija).

2. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu atšķiras no lietām, kuras līdz šim bija iesniegtas Tiesā, ar to, ka divas vadītāja apliecības attiecīgajai personai bija izdevušas divas dažādas dalībvalstis, pirms Austrijas Republika 1995. gadā iestājās Eiropas Savienībā.

3. Ņemot vērā šos datumus, piemērojamie Kopienu tiesību akti ir šādi: Padomes 1980. gada 4. decembra Pirmā direktīva 80/1263/EEK par Kopienas transportlīdzekļa vadītāja apliecības ieviešanu [2]; Padomes 1991. gada 29. jūlija Direktīva 91/439/EEK par vadītāju apliecībām [3]; kā arī Komisijas 2000. gada 21. marta Lēmums 2000/275/EK par dažu kategoriju vadītāja apliecību savstarpējo atbilstību [4].

4. Līdz ar to saistībā ar šo tiesisko regulējumu Tiesai, pirmkārt, ir jānoskaidro, vai šādos apstākļos iepriekš minētās personas turējumā varēja likumīgi atrasties divas vadītāja apliecības, ņemot vērā, ka Direktīvas 91/439 7. panta 5. punktā ir paredzēts, ka nevienam cilvēkam [nevienai personai] nav tiesību turēt vairāk kā vienas dalībvalsts izdotu vadītāja apliecību.

5. Šis jautājums liek Tiesai no jauna izskatīt šīs direktīvas 8. panta 2. un 4. punkta piemērojamību, saskaņā ar kuru dalībvalsts var atteikties atzīt jebkuras tādas vadītāja aplie-

1 — Oriģinālvaloda — franču.

2 — OV L 375, 1. lpp. Šī direktīva stājās spēkā 1983. gada 1. janvārī.

3 — OV L 237, 1. lpp. Direktīva, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 29. septembra Regulu (EK) Nr 1882/2003 (OV L 284, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Direktīva 91/439").

4 — OV L 91, 1. lpp.

cības derīgumu, ko izdevusi cita dalībvalsts personai, kas pirmās dalībvalsts teritorijā ir pakļauta tādam pasākumam, ar kuru tiek ierobežotas, apturētas, atņemtas vai anulētas vadīšanas tiesības.

I — Atbilstošās tiesību normas

A — *Kopienu tiesības*

1) Direktīva 80/1263

6. Šajos secinājumos izklāstīšu iemeslus, kādēļ uzskatu, ka Direktīvas 91/439 7. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to atļauj personai paturēt divas vadītāja apliecības, ja, no vienas puses, pirmo vadītāja apliecību trešā valsts izsniedza pirms Direktīvas 80/1263 spēkā stāšanās brīža un ja, no otras puses, pirms Direktīvas 91/439 spēkā stāšanās bija pārbaudītas šīs personas, kurai jau bija Kopienu teritorijā atzīta vadītāja apliecība, [vadīšanas] prasmes, kas nepieciešamas, lai varētu izdot vadītāja apliecību.

8. Lai atvieglotu personu pārvietošanos Kopienā vai to pastāvīgās dzīvesvietas izveidošanu dalībvalstī, kas nav tā, kurā šīs personas ir ieguvušas savu vadītāja apliecību, ar Direktīvu 80/1263 tika ieviests Kopienas vadītāja apliecības paraugs.

9. Atbilstoši šīs direktīvas 1. panta pirmajam ievilkumam valsts vadītāja apliecība, kas ir izdota saskaņā ar Kopienas vadītāja apliecības paraugu, ir derīga gan valsts, gan starptautiskajā satiksmē.

7. Tāpat norādīšu, kādēļ šīs direktīvas 8. panta 2. un 4. punkts, manuprāt, ir jāinterpretē tādējādi, ka attiecīgajos pamata prāvas apstākļos dalībvalsts var atteikties atzīt vadītāja apliecību, kuru iepriekš ir izdevusi cita dalībvalsts.

10. Minētās direktīvas 8. panta 1. punkta pirmajā ievilkumā ir paredzēts, ka dalībvalstī izdotas vadītāja apliecības turētājam, kas

dzīvo citas dalībvalsts teritorijā, viena gada laikā pēc apmešanās uz dzīvi pēdējās minētās dalībvalsts teritorijā ir jāapmaina vadītāja apliecība. Dzīvesvietas dalībvalsts viņam izdod atbilstīgas kategorijas vai kategoriju vadītāja apliecību.

11. Atbilstoši Direktīvas 80/1263 8. panta 1. punkta otrajam ievilkumam dalībvalstij, kas maina vadītāja apliecību, iepriekšējā apliecība ir jānosūta tās dalībvalsts iestādēm, kurā pēdējā minētā izdota.

2) Direktīva 91/439

12. Ar Direktīvu 91/439, ar kuru no 1996. gada 1. jūlija ir atcelta Direktīva 80/1263, tika ieviests princips par vadītāja apliecību savstarpēju atzīšanu [5].

13. Direktīvas 91/439 7. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikti minimālie nosacījumi, pamatojoties uz kuriem var izdot vadītāja apliecību, un ir paredzēts, ka vadītāja apliecību var izdot tikai tām personām, kas ir nokārtojušas praktiskās braukšanas pārbaudi, teorētisko zināšanu pārbaudi un atbilst medicīniskajiem standartiem.

14. It īpaši III pielikuma, uz kuru šajā tiesību normā ir minēta atsauce, 14.1. un 15. punktā ir precizēts, ka vadītāju apliecības netiek izdotas vai atjaunotas pretendentiem vai vadītājiem, kas ir alkohola vai zāļu atkarībā, vai kas nav atkarībā no šādām vielām, bet tās pārmērīgi vai regulāri lieto.

15. Turklāt saskaņā ar Direktīvas 91/439 7. panta 5. punktu nevienai personai nav tiesību turēt vairāk kā vienas dalībvalsts izdotu vadītāja apliecību.

16. Šīs direktīvas 8. panta 2. punktā ir precizēts, ka parastās dzīvesvietas dalībvalstis uz citas dalībvalsts izdotas vadītāja apliecības turētāju var attiecināt savas tiesību normas par transportlīdzekļu vadīšanas tiesību ierobežošanu, apturēšanu, atņemšanu vai anulēšanu.

5 — Skat. 1. panta 2. punktu.

17. Minētās direktīvas 8. panta 4. punktā ir noteikts:

"Dalībvalsts var atteikties atzīt jebkuras tādas vadītāja apliecības derīgumu, ko izdevusi cita dalībvalsts personai, kas pirmās valsts teritorijā ir pakļauta kādam no 2. punktā minētajiem pasākumiem.

Tāpat dalībvalsts var atteikties izdot vadītāja apliecību pretendentam, kas ir pakļauts šādiem pasākumiem citā dalībvalstī."

3) Lēmums 2000/275

18. Direktīvā 91/439 ir noteikts, ka dalībvalstīm jānosaka atbilstība starp to kategoriju apliecībām, kas izdotas pirms minētās direktīvas īstenošanas, un tām, kuras noteiktas minētās direktīvas 3. pantā [6]. Lēmuma 2000/275 mērķis ir noteikt atbilstības tabulas starp šo divu kategoriju vadītāja apliecībām [7].

6 — Skat. Direktīvas 91/439 10. panta pirmo ievilkumu un Lēmuma 2000/275 pamatojuma 3. punktu.

7 — Skat. Lēmuma 2000/275 2. pantu.

19. Šī lēmuma pielikumā ir norādīti vadītāja apliecību paraugi, kurus Austrija izdeva no 1956. gada 1. janvāra līdz 1997. gada 1. novembrim un kuri līdz ar to ir atzīti par ekvivalentiem [Eiropas] Kopienas paraugam.

B — *Valsts tiesības*

20. Noteikumu par atļauju personām piedalīties ceļu satiksmē (*Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr*; turpmāk tekstā — "*FeV*") 28. panta 1. punktā ir paredzēts, ka Eiropas Savienības dalībvalsts izdotu vadītāja apliecību turētāji drīkst vadīt transportlīdzekļus Vācijas Federatīvajā Republikā.

21. Tomēr saskaņā ar *FeV* 28. panta 4. punkta 3. apakšpunktu šīs tiesības neattiecas uz personām, kurām tiesa uz laiku vai uz mūžu vai arī administratīva iestāde ar nekavējoties izpildāmu vai galīgu lēmumu atņēmusi vadītāja apliecības Vācijā.

22. Saskaņā ar Vācijas Krimināllikumu (*Strafgesetzbuch*) 69. panta 1. punktu kompetentā krimināltiesa atņem vadītāja apliecību tādam vadītājam, kurš ir notiesāts par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu, jo viņu

uzskata par nepiemērotu transportlīdzekļa vadīšanai. Atbilstoši šī Kriminālkodeksa 69.a pantam atņemšanu piemēro kopā ar pagaidu aizliegumu lūgt izsniegt jaunu vadītāja apliecību uz laika periodu no sešiem mēnešiem līdz pieciem gadiem.

23. *FeV* 20. pantā un 11. pantā, uz kuru 20. pantā ir minēta atsauce, ir noteikts, ka jaunu vadītāja apliecību pēc iepriekšējās vadītāja apliecības atņemšanas vai atteikšanās to izdot izsniedz tad, ja ir pierādīts, iesniedzot medicīniski psiholoģiskās pārbaudes rezultātus, ka pretendents atbilst nepieciešamajiem fiziskajiem un psiholoģiskajiem nosacījumiem.

24. Turklāt Ceļu satiksmes likuma (*Straßenverkehrsgesetz*) 21. pantā ir noteikts, ka ar brīvības atņemšanu līdz 1 gadam vai ar naudas sodu soda jebkuru personu, kas vada transportlīdzekli bez nepieciešamajām vadītāja tiesībām.

II — Fakti un pamata prāva

25. 1964. gada 28. oktobrī Austrijas iestādes Švarcam [*Schwarz*], Austrijas pilsonim, izsniedza vadītāja apliecību. 1968. gadā — pēc tam, kad Švarcs bija pārcēlies dzīvot uz Vācijas teritoriju un iesniedzis lūgumu, — kompetentās Vācijas iestādes uz iepriekš Austrijā izdotās vadītāja apliecības pamata viņam izsniedza Vācijas vadītāja apliecību. Švarcs paturēja Austrijā izdoto vadītāja apliecību.

26. 1988. gada 9. maijā Švarcs savu vadītāja apliecību atgrieza kompetentajām Vācijas iestādēm un vēlāk, 1993. gada 11. novembrī, lūdza, lai viņam izsniedz jaunu Vācijas vadītāja apliecību. Pēc tam, kad tika iegūti pozitīvi ar Vācijas likumu pieprasītie medicīniski psiholoģiskās pārbaudes rezultāti, *Ordnungsamt Mannheim* (Manheimas sabiedriskās kārtības policija) 1994. gada 3. maijā viņam izsniedza jaunu vadītāja apliecību, nepaturot viņam Austrijas izdoto vadītāja apliecību.

27. *Amtsgericht Mannheim* [Manheimas Pirmās instances tiesa] ar 1997. gada 1. decembra spriedumu Švarcam par braukšanu alkohola reibumā piesprieda naudas sodu DEM 50 dienā, kopā par 40 dienām. Viņam atņēma Vācijas izdotu vadītāja apliecību un uz noteiktu laika periodu, ne ātrāk par 6 mēnešiem, aizliedza viņam lūgt izsniegt jaunu vadītāja apliecību. Saskaņā ar Vācijas likumu, lai Švarcs no jauna varētu iegūt vadītāja tiesības, viņam bija jāpierāda, it īpaši iesniedzot medicīniski psiholoģiskās pārbaudes rezultātus, ka viņš atkal var vadīt transportlīdzekli.

28. 2000. gada 24. jūlijā Švarcs iesniedza *Ordnungsamt Mannheim* lūgumu izsniegt viņam jaunu vadītāja apliecību, bet tā šo lūgumu noraidīja ar 2001. gada 2. aprīļa lēmumu, jo Švarcs nebija iesniedzis prasītos medicīniski psiholoģiskās pārbaudes rezultātus.

29. 2006. gada 30. janvārī *Amtsgericht Mannheim* pieņēma nolēmumu krimināllietā, ar kuru Švarcam par automašīnas vadīšanu bez vadītāja tiesībām 2005. gada 11. aprīlī tika piespriests naudas sods EUR 25 dienā, kopā par 30 dienām.

30. Otrajā ceļu pārbaudes laikā, kas tika veikta 2005. gada 23. decembrī Manheimā, Švarcs uzrādīja savu Austrijas izdotu vadītāja apliecību, kura vēl joprojām atradās viņa turējumā, jo tā viņam nebija atņemta, 1968. gadā un vēlāk — 1994. gadā — Vācijā viņam izsniedzot vadītāja apliecību. Šajā brīdī radās jautājums par viņa Austrijas izdotās vadītāja apliecības derīgumu.

31. Ar 2006. gada 22. jūnija spriedumu *Amtsgericht Mannheim* attaisnoja Švarcu saistībā ar apgalvojumu, ka viņš Vācijas teritorijā vadīja transportlīdzekli bez derīgas vadītāja apliecības.

32. *Staatsanwaltschaft Mannheim* [Manheimas prokuratūra] iesniedza *Landgericht Mannheim* apelācijas sūdzību par šo spriedumu, lūdzot Švarcu notiesāt par to, ka viņš 2005. gada 23. decembrī vadīja transportlīdzekli bez derīgas vadītāja apliecības.

III — Prejudiciālie jautājumi

33. *Landgericht Mannheim*, šauboties par Austrijā izdotās vadītāja apliecības derīgumu, nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

“1) Vai Kopienu tiesībās, pretēji Direktīvas 91/439/EEK 7. panta 5. punktam, ir atļauts Eiropas Savienības pilsonim paturēt Vācijas izdotu derīgu vadītāja apliecību un vēl vienu citas dalībvalsts izdotu vadītāja apliecību, kuras abas tika iegūtas pirms šīs citas dalībvalsts iestāšanās Eiropas Savienībā, un, ja tas tā ir,

2) vai vēlāk Vācijas otrreiz izdotās vadītāja apliecības atņemšana — kas tika veikta pirms [Noteikumu par atļauju personām piedalīties ceļu satiksmē] (*Fahrerlaubnisverordnung*) stāšanās spēkā 1999. gada 1. janvārī un par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola reibumā — rada tādas tiesiskas sekas, ka arī pirmās, citā valstī un agrāk izdotās vadītāja

apliecības derīgums vairs nav atzīstams Vācijā pēc šīs citas dalībvalsts pievienošanās [Eiropas Savienībai], kaut arī ir beidzies Vācijas piemērotā aizlieguma [lūgt izdot jaunu vadītāja apliecību] termiņš?"

IV — Analīze

34. Švarcam, kuram pirms Austrijas Republikas iestāšanās Eiropas Savienībā tika izdota vadītāja apliecība gan Austrijā, gan Vācijā, tika atņemta Vācijas izdotā vadītāja apliecība. Dažus gadus pēc šīs atņemšanas viņš Vācijā teritorijā notikušās ceļu satiksmes pārbaudes laikā kompetentajām iestādēm uzrādīja Austrijā izdoto vadītāja apliecību.

35. Tātad iesniedzējtiesa jautā, vai Švarcs ir izdarījis pārkāpumu, vadot transportlīdzekli bez vadītāja apliecības [tiesībām], vai arī Vācijas iestādēm ir jāatzīst Austrijas izdotā vadītāja apliecība par derīgu, lai gan viņam tika atņemta Vācijas izdotā vadītāja apliecība.

36. Līdz ar to iesniedzējtiesa jautā Tiesai, vai saskaņā ar Direktīvas 91/439 7. panta 5. punktu, kurā ir paredzēts, ka nevienai personai nav tiesību turēt vairāk kā vienas dalībvalsts izdotu vadītāja apliecību, Eiropas Savienības pilsonis tādos apstākļos, kādi ir pamata prāvā, var paturēt divas vadītāja apliecības.

37. Apstiprinošas atbildes uz pirmo jautājumu gadījumā iesniedzējtiesa lūdz Tiesai lemt, vai Direktīvas 91/439 8. panta 2. un 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts var atteikties atzīt citas dalībvalsts, pirms šī valsts iestājās Eiropas Savienībā, iepriekš izdotu vadītāja apliecības derīgumu personai, kurai tās teritorijā tika atņemta vadītāja apliecība [tiesības].

38. Pirms norādīt, kāda, manuprāt, ir Direktīvas 91/439 7. panta 5. punkta piemērojamība, es izklāstīšu iemeslus, kuru dēļ uzskatu, ka Švarcam bija tiesības paturēt divas vadītāja apliecības. Pēc tam es paskaidrošu, kādēļ, manuprāt, Vācijas Federatīvā Republika, pamatojoties uz pasākumu, saskaņā ar kuru tika atņemta Vācijas izdotā vadītāja apliecība, var atteikties atzīt Austrijas izdotās vadītāja apliecības derīgumu.

A — *Ievada apsvērumi*

39. Pirmkārt, jāprecizē Direktīvas 91/439 7. panta 5. punkta piemērojamība šīs direktīvas izveidotās sistēmas ietvaros.

40. Ar Direktīvu 91/439 tiek nodrošināta personu brīva pārvietošanās Eiropas Kopienas teritorijā, tādējādi uzlabojot ceļu satiksmes drošību šajā teritorijā [8].

41. Šajā sakarā minētās direktīvas 1. panta 2. punktā ir precizēts, ka dalībvalstu izdotās vadītāju apliecības tiek savstarpēji atzītas. Šis pienākums atzīt vadītāja apliecības ļauj Eiropas Savienības pilsonim brīvi pārvietoties 27 Eiropas Savienības dalībvalstīs, izmantojot vienu vadītāja apliecību.

42. Šajā tiesību normā paredzētajā vadītāju apliecību savstarpējas atzīšanas principā iekļaujas arī attiecīgās direktīvas 7. panta 5. punkts, saskaņā ar kuru nevienai personai nav tiesību turēt vairāk kā vienas dalībvalsts izdotu vadītāja apliecību. Faktiski, tā kā dalībvalstij ir pienākums atzīt citas dalībvalsts izdotu vadītāja apliecību, tad ar šo vadītāja apliecību pietiek, lai varētu brīvi pārvietoties Eiropas teritorijā.

43. Manuprāt, atļauja paturēt vienu vadītāja apliecību ir arī veids, kā nodrošināt to ierobežojošo pasākumu efektivitāti, kurus kompetentās dalībvalsts iestādes var pieņemt attiecībā uz vadītāja apliecības turētāju. Apstāklis, ka tiesības vadīt transportlīdzekli tiek īstenotas ar vienu vadītāja apliecību, ļauj izvairīties no tā, ka vadītāja apliecības turētājs šīs apliecības atņemšanas gadījumā nevar izmantot citu vadītāja apliecību, lai apietu viņam piemēroto sodu.

44. Turklāt Direktīvā 91/439 ir paredzēts, ka kompetentās valsts iestādes, kas veic citā valstī dalībvalstī izsniegtas vadītāja apliecības apmaiņu, veco vadītāja apliecību nosūta atpakaļ to izdevušās dalībvalsts kompetentajām iestādēm [9]. Ja tiek veikta trešās valsts izdotās vadītāja apliecības apmaiņa, tad apliecības turētājam sava vecā vadītāja apliecība ir jāiesniedz kompetentajām dalībvalsts iestādēm, kas veic apmaiņu [10].

45. Tādējādi, veicot vadītāja apliecības apmaiņu, jaunas vadītāja apliecības izsniegšana ir pakārtota vecās vadītāja apliecības atdošanai. Turpmākajā analīzē būs redzams,

8 — Skat. pirmo apsvērumu.

9 — Skat. šīs direktīvas 8. panta 3. punktu.

10 — Skat. minētās direktīvas 8. panta 6. punkta otro ievilkumu.

ka nupat minētais noteikums nav piemērojams pamata prāvā apstākļu iestāšanās secības dēļ.

46. Tāpēc, manuprāt, uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ņemot vērā šādus apsvērumus.

B — *Par pirmo prejudiciālo jautājumu*

47. Ar pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai tādos apstākļos, kādi ir pamata prāvā, Švarcs varēja būt divu vadītāja apliecību likumīgs turētājs.

48. Ir lietderīgi īsumā norādīt uz galvenajiem pamata prāvas faktiem.

49. No lietas materiāliem izriet, ka 1964. gadā Švarcs saņēma Austrijas izdotu vadītāja apliecību un 1968. gadā, kad Švarcs bija nomainījis savu dzīvesvietu uz Vācijas teritoriju, kompetentās Vācijas iestādes, pamatojoties uz Švarca lūgumu un Austrijā izdoto vadītāja apliecību, izsniedza viņam Vācijas vadītāja apliecību. Kad Švarcs 1988. gadā savu vadītāja apliecību bija atgriezis kompetentajām Vācijas iestādēm, 1994. gadā viņš saņēma jaunu Vācijas izdotu vadītāja apliecību. 1968. gadā, tāpat kā 1994. gadā, Vācijas kompetentās iestādes neprasīja, lai Švarcs atdod Austrijā izsniegto vadītāja apliecību. Tādējādi līdz pat brīdim 1997. gadā, kad viņam par braukšanu alkohola reibumā atņēma Vācijas izdotu vadītāja apliecību, viņa turējumā atradās divas vadītāja apliecības. Tagad Švarcs izmanto Austrijas izdoto vadītāja apliecību.

50. Ņemot vērā šos apstākļus, uzskatu, ka ir lietderīgi nodalīt situāciju, kādā radās fakti pirms Direktīvas 80/1263 spēkā stāšanās, no situācijas, kādā radās fakti pirms Direktīvas 91/439 spēkā stāšanās.

51. Faktiski 1968. gadā, kad viņam tika izsniegta pirmā Vācijas izdotā vadītāja apliecība, Austrijas Republika vēl nebija Eiropas Savienības dalībvalsts. Turklāt tajā laikā nebija pieņemts nekāds Kopienu tiesiskais regulējums attiecībā uz vadītāja apliecībām un it īpaši attiecībā uz trešās valsts izdotas vadītāja apliecības apmaiņu pret dalībvalsts izdotu vadītāja apliecību. Līdz ar to Vācijas Federatīvā Republika varēja likumīgi izdot Švarcam vadītāja apliecību, neprasot atdot Austrijas izdotu vadītāja apliecību.

52. 1994. gadā, izsniedzot otro Vācijas izdoto vadītāja apliecību, vēl nebija piemērojama Direktīva 91/439. Faktiski saskaņā ar šīs direktīvas 12. panta 1. punktu dalībvalstīm bija jāpieņem normatīvi vai administratīvi noteikumi, kas nepieciešami šīs direktīvas piemērošanai, sākot ar 1996. gada 1. jūliju.

53. Savukārt Direktīvā 80/1263, kas bija piemērojama, bija paredzēts, ka trešās valsts izdotās vadītāja apliecības apmaiņa pret Kopienu parauga vadītāja apliecību ir jāveic tām dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kas veic apmaiņu.

54. Tomēr no pamata prāvas izriet, ka pēc vadītāja apliecības, kuru Vācija viņam izdeva 1994. gada 3. maijā, netika veikta Austrijas izdotās vadītāja apliecības apmaiņa, bet gan to izsniedza, pamatojoties tikai uz lūgumu izsniegt vadītāja apliecību Vācijas teritorijā.

55. Turklāt tajā laikā Kopienu tiesībās nebija paredzēts nekāds tāds tiesiskais regulējums, ar kuru aizliedz dalībvalstij izsniegt vadītāja apliecību personai, kura jau ir citas vadītāja apliecības turētāja, un Vācijas Federatīvās Republikas rīcībā nebija tādi instrumenti, ar kuriem tā varētu pārbaudīt, vai Švarca turējumā jau ir kāda vadītāja apliecība [11], kā rezultātā viņš varēja likumīgi iegūt otro vadītāja apliecību.

56. Patiešām, saskaņā ar Direktīvas 91/439 1. panta 2. punktu dalībvalstīm ir pienākums atzīt vadītāju apliecības, kuras dalībvalstis ir izdevušas pirms to iestāšanās Eiropas Savienībā [12]. Tomēr konstatēju, ka šīs direktīvas 7. panta 5. punktam nav atpakaļejošs spēks un līdz ar to attiecīgajos apstākļos saskaņā ar to nav noteikts pienākums izvēlēties starp pirmās vadītāja apliecības automātisku zaudēšanu un otrās vadītāja apliecības atzīšanu par nederīgu.

57. Turpretim uzskatu, ka kopš Direktīvas 91/439 spēkā stāšanās 1996. gada

11 — Lietas, kuras iepriekš tika iesniegtas Tiesā saistībā ar vadītāja apliecību, norāda uz to, ka kopš Direktīvas 91/439 un pienākuma turēt tikai vienu vadītāja apliecību spēkā stāšanās praksē ir grūti pārbaudīt, vai personai jau ir kādas citas dalībvalsts izdota vadītāja apliecība. Nepārprotami, ka izsniedzēju dalībvalstu iestādes turpinās saskarties ar šīm grūtībām līdz brīdim, kamēr Kopienā netiks izveidots vienots ceļu transportlīdzekļu vadītāju apliecību turētāju tīkls. Šajā sakarā Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Direktīvas 2006/126/EK par vadītāju apliecībām (OV L 403, 18. lpp.), kura ir vērsta uz to, lai aizvietotu Direktīvu 91/439 un kas stāsies spēkā 2013. gada 19. janvārī, 7. panta 5. punkta b), c) un d) apakšpunktā ir paredzēts, ka dalībvalsts atsakās izsniegt vadītāja apliecību pretendentam, ja viņam jau ir vadītāja apliecība. Tajā ir precizēts, ka dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai pārbaudītu, vai pretendents jau ir citas vadītāja apliecības turētājs, kā arī, vai ir pamatoti iemesli aizdomām. Lai veiktu šādu pārbaudi, dalībvalstīm būs jāizmanto ES vadītāju apliecību tīkls, tiklīdz tas sāks darboties.

12 — Skat. Lēmuma 2000/275 pamatojuma 1. pantu. Tāpat atgādinu, ka apliecības, kuras Austrijas iestādes izdeva no 1956. gada 1. janvāra līdz 1997. gada 1. novembrim, tika atzītas par tādām, kas ir līdzvērtīgas Kopienu paraugam.

1. jūlijā ieinteresētās personas turējumā bija jābūt tikai vienai vadītāja apliecībai, lai iepriekš minētās direktīvas 7. panta 5. punktam būtu lietderīga iedarbība.

C — *Par otro prejudiciālo jautājumu*

61. Līdz ar to ir jāatbild uz jautājumu, vai Vācijas izdotās vadītāja apliecības atņemšana, ko veica Vācijas iestādes, var ietekmēt arī Austrijas izdotas vadītāja apliecības derīgumu un tādējādi liegt Švarcam izmantot šo vadītāja apliecību.

58. Šajā sakarā man šķiet loģiski, ka pirms šī datuma izsniegta vadītāja apliecība — gadījumā, ja personas turējumā jau atrodas kāda Eiropas Savienības teritorijā atzīta vadītāja apliecība — ir jāuzskata par nederīgu.

62. Šķiet, ka Komisija piekrīt, ka šis pasākums nekādi neietekmēja minēto vadītāja apliecību. Tā uzskata, ka gadījumā, ja Austrijas izdotā vadītāja apliecība būtu izsniegta laikā, kad pasākums par citas vadītāja apliecības atņemšanu nebija zaudējis spēku, Vācijas Federatīvā Republika saskaņā ar Direktīvas 91/439 8. panta 2. un 4. punktu būtu varējusi atteikties atzīt Austrijas izdoto vadītāja apliecību. Taču Komisija norāda, ka tad, kad tika izdota vadītāja apliecība Austrijā, tās turētājam netika piemērots pasākums attiecībā uz citas vadītāja apliecības atņemšanu. Turklāt Komisija uzskata, ka Vācijas iestādēm ir jāatzīst Austrijas izdotā vadītāja apliecība, lai gan tika atņemta Vācijas izdotā vadītāja apliecība.

59. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uzskatu, ka pamata prāvas apstākļos Švarcs varēja būt divu derīgu vadītāja apliecību turētājs, ko, šķiet, atzīst arī iesniedzējtiesa un Eiropas Kopienu Komisija [13].

60. Lai gan Švarcs šādos īpašos apstākļos var paturēt divas derīgas vadītāja apliecības, manuprāt, tas viņam neļauj izvairīties no vadītāja apliecības atņemšanas, ko 1997. gadā veica Vācijas iestādes, un pienākuma veikt pārbaudi attiecībā uz viņa braukšanas prasmēm, kuras apstiprina ar medicīniski psiholoģiskās pārbaudes rezultātu.

63. Es nepiekrītu šim apsvērumam šādu iemeslu dēļ.

13 — Skat. Lēmuma iesniegt prejudiciālu nolēmumu 11. punktu un Komisijas apsvērumus no 22. līdz 26. punktam.

64. No pastāvīgās judikatūras skaidri izriet, ka dalībvalstīs izdotas vadītāja apliecības ir atzīstamas bez jebkādām formalitātēm un dalībvalstīm netiek pieļauta nekāda rīcības brīvība, veicot šī pienākuma izpildes pasākumus [14].

65. Turpretim Direktīvas 91/439 8. panta 2. un 4. punktā ir skaidri noteikts šī principa izņēmums. Šajā pantā ir noteikts, ka dalībvalsts var atteikties atzīt visu tādu vadītāja apliecību derīgumu, ko izdevusi cita dalībvalsts personai, kas pirmās valsts teritorijā ir pakļauta kādam pasākumam, ar kuru ierobežo, aptur, atņem vai anulē vadītāja tiesības.

66. Kā es jau norādīju savu secinājumu 58. punktā lietās, kurās 2008. gada 26. jūnijā tika taisīti spriedumi apvienotajās lietās *Wiedemann* un *Funk*, kā arī lietā *Zerche* u.c. [15], šis noteikums ļauj dalībvalstij nodrošināt, ka personas, kuras tā saskaņā ar likumīgu procedūru un Kopienu tiesību noteikumiem uzskata par nepiemērotām transportlīdzekļa vadīšanai, jo tās rada apdraudējumu, nevar izmantot citā dalībvalstī izdotu vadītāja apliecību.

67. Tomēr Tiesa atzina, ka dalībvalsts nevar atteikties atzīt vadītāja apliecību, kuru cita dalībvalsts ir izdevusi personai, kurai pirmās minētās dalībvalsts teritorijā tika piemērots pasākums par atņemšanu, ja šī apliecība tika izdota pēc tam, kad bija beidzies termiņš kopā ar pasākumu par atņemšanu piemērotajam aizliegumam lūgt izdot jaunu vadītāja apliecību [16]. Tas pats ir gadījumā, ja vadītāja apliecība ir atņemta, nenosakot nekādu laika posmu, kurā ir aizliegts lūgt izsniegt jaunu vadītāja apliecību, un ja jaunā apliecība ir izdota pēc pasākuma par atņemšanu piemērošanas [17].

68. Iepriekš minētajās lietās *Kapper* un *Kremer* — vadītāja apliecību, kuru derīgums bija apstrīdēts, turētāji — vadītāja apliecības bija saņēmuši pēc pasākuma par atņemšanu piemērošanas vai pēc tā laika posma beigām, kurā bija aizliegts lūgt izsniegt jaunu apliecību. Tomēr kompetentās iestādes saskaņā ar Direktīvas 91/439 7. panta 1. punkta a) apakšpunktu varēja pārbaudīt, vai šīs personas atkal var vadīt transportlīdzekli un ka apdraudējums ir zudis.

69. To pašu nevar attiecināt uz pamata prāvu. Faktiski Švarcs Austrijas izdoto vadītāja apliecību ieguva 43 gadus pirms pārkāpuma veikšanas, kura rezultātā viņam tika atņemta Vācijas izdotā vadītāja apliecība. Turklāt *Ordnugsamt Mannheim* 2001. gada 2. aprīlī

14 — Skat. it īpaši 1998. gada 29. oktobra spriedumu lietā C-230/97 *Awoyemi* (*Recueil*, I-6781. lpp., 41. un 42. punkts).

15 — Proti, spriedumi apvienotajās lietās C-329/06 un C-343/06 (Krājums, I-4635. lpp.), kā arī apvienotajās lietās no C-334/06 līdz C-336/06 (Krājums, I-4691. lpp.).

16 — Skat. 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā C-476/01 *Kapper* (*Recueil*, I-5205. lpp., 76. punkts).

17 — 2006. gada 28. septembra rīkojums lietā C-340/05 *Kremer*, 34. un 35. punkts.

atteicās viņam izsniegt jaunu vadītāja apliecību, jo viņš nebija iesniedzis prasītos medicīniski psiholoģiskās pārbaudes rezultātus un līdz ar to nebija pierādījis, ka viņš atkal var vadīt transportlīdzekli.

70. Turklāt pēc tam, kad viņam tika atņemta Vācijas izdotā vadītāja apliecība un sešu mēnešu laikā, kurā viņam bija aizliegts lūgt izsniegt jaunu vadītāja apliecību, neviena no iestādēm nevarēja pārbaudīt viņa braukšanas prasmes. Manuprāt, tas, ka iegūtā vadītāja apliecība atrodas turējumā vairākus gadus pirms pārkāpuma izdarīšanas, nevar nodrošināt, ka Švarcs ir izpildījis Direktīvas 91/439 7. panta 1. punkta a) apakšpunktā noteiktās medicīniskās prasības.

71. Šajā sakarā atgādinu, ka no šīs direktīvas III pielikuma 14.1. un 15. punkta izriet, ka ir aizliegts izsniegt vai atjaunot vadītāja apliecību personai, kas ir alkohola vai zāļu atkarībā, vai kas nav atkarībā no šādām vielām, bet tās pārmērīgi vai regulāri lieto.

72. Medicīniski psiholoģiskā pārbaude, kuru Vācijas iestādes, piemērojot šos punktus, pieprasa, lai varētu izsniegt jaunu apliecību, ļauj precīzi pārbaudīt braukšanas prasmes tādai personai, kurai vadītāja tiesības tika atņemtas par braukšanu reibumā.

73. Piekrītot, ka Švarcs var izmantot savu Austrijas izdotu vadītāja apliecību pat tad, ja viņš nav veicis nekādu pārbaudi attiecībā uz viņa prasmēm vadīt transportlīdzekli, netiktu ievēroti Direktīvā 91/439 noteiktie drošības noteikumi, un tas būtu pretēji tās mērķim uzlabot ceļu satiksmes drošību.

74. Atgādinu, ka tieši šī iemesla dēļ minētajā direktīvā ir paredzēts, ka nevienai personai nav tiesību turēt vairāk kā vienu vadītāja apliecību. Divu vadītāja apliecību turēšana tik īpašā gadījumā, kāds ir pamata prāvā, nedrīkst negatīvi ietekmēt Direktīvas 91/439 divkāršo mērķi, proti, no vienas puses, personu brīvu pārvietošanos savstarpējas vadītāju apliecību atzīšanas principa dēļ, un, no otras puses, uzlabot ceļu satiksmes drošību.

75. Citiem vārdiem, tas, ka Švarcs var būt divu vadītāja apliecību turētājs, nemaina to, ka viņam ir tikai vienas vadītāja tiesības.

76. Ar Direktīvu 91/439 nebūtu saderīgi, ja personai, kura ir izdarījusi būtisku ceļu satiksmes kodeksa pārkāpumu, atļautu izmantot otru vadītāja apliecību, ja nav konstatēts, ka šī persona atkal var vadīt transportlīdzekli.

77. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uzskatu, ka saskaņā ar Direktīvas 91/439 8. panta 2. un 4. punktu dalībvalsts var atteikties atzīt citas dalībvalsts iepriekš izdotu vadītāja apliecību personai, kurai tās teritorijā tika piemērots pasākums, saskaņā ar kuru tai tika atņemta vadītāja apliecība.

78. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, manuprāt, Direktīvas 91/439 7. panta 5. punkts ir interpretējams tādējādi, ka ar to netiek aizliegts personai turēt divas vadītāja apliecības, ja, no vienas puses, pirmo vadītāja apliecību trešā valsts ir izsniegusi pirms Direktīvas 80/1263 spēkā stāšanās un, no otras puses, ja šai personai pirms Direktīvas 91/439 spēkā stāšanās jau bija Kopienu teritorijā atzīta vadītāja apliecība un tika pārbaudītas tās vadīšanas prasmes, kādas nepieciešamas, lai varētu izdot vadītāja apliecību. Tomēr uzskatu, ka šīs direktīvas 8. panta 2. un 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka attiecīgajos pamata prāvas apstākļos ar šo pantu neaizliedz dalībvalstij atteikties atzīt derīgumu vadītāja apliecībai, kuru iepriekš ir izdevusi cita dalībvalsts.

79. Manuprāt, pirms izdarīt secinājumu, ir lietderīgi sistemātiski atgādināt vispārējo vadītāja apliecību atzīšanas principu un tā izņēmumu piemērošanas apmēru, kas izriet no Direktīvas 91/439 un Tiesas judikatūras.

80. Saskaņā ar Direktīvu 91/439:

— nevienam Eiropas Savienības pilsonim nav tiesību turēt vairāk kā vienas dalībvalsts izdotu vadītāja apliecību;

— dalībvalsts nevar izdot vadītāja apliecību personai, kura tās teritorijā uzturas mazāk par sešiem mēnešiem vai kura atrodas alkohola vai psihotropo vielu atkarībā;

— dalībvalstī izdota vadītāja apliecība tiek savstarpēji atzīta citu dalībvalstu teritorijās;

— tomēr noteiktos apstākļos dalībvalsts var piemērot savas tiesību normas par vadītāja tiesību ierobežošanu, apturēšanu, atņemšanu vai anulēšanu; un

— dalībvalstīm ir savstarpējas lojālas sadarbības pienākums.

81. Saskaņā ar Tiesas judikatūru:

— iepriekš minētajā lietā *Awoyemi* Tiesa precizēja, ka savstarpējas atzīšanas pienākums ir jāievēro bez jebkādām formalitātēm un dalībvalstīm netiek pieļauta nekāda rīcības brīvība, veicot šī pienākuma izpildes pasākumus [18];

— iepriekš minētajā spriedumā lietā *Kapper*, kā arī iepriekš minētajos rīkojumos lietā *Halbritter* [19] un *Kremer* tā norādīja, ka dalībvalsts nevar atteikties atzīt citu dalībvalstu iepriekšēji izdotas vadītāja apliecības, ja aizlieguma saņemt jaunu vadītāja apliecību attiecīgajā uzņēmējas dalībvalsts teritorijā periods ir beidzies vai ja vadītāja apliecība ir atņemta, nenosakot nekādu laika posmu;

— iepriekš minētajā spriedumā lietā *Wiedemann* un *Funk* tā noteica izņēmumu no iepriekš minēta savstarpējās atzīšanas principa un norādīja, ka dalībvalsts var atteikties neatzīt personas, kurai tās teritorijā tika atņemta vadītāja apliecība, papildus paredzot aizliegumu noteiktā laikposmā lūgt izsniegt jaunu apliecību, jauno apliecību, kuru aizlieguma laika posmā ir izsniegusi cita dalībvalsts [20], un

— Tiesa uzskatīja, ka persona, kurai ir ierobežotas viņas vadītāja tiesības, nevar iegūt vadītāja apliecību, pārkāpjot dzīvesvietas nosacījumu. Faktiski tā noteica, ka šāds nosacījums it īpaši palīdz cīņā ar "vadītāja apliecību tūrismu", jo dalībvalstu tiesību akti attiecībā uz vadītāja apliecību izsniegšanu nav pilnībā saskaņoti. Turklāt minētais nosacījums ir it īpaši nozīmīgs, jo tas ļauj pārbaudīt, kā tiek ievēroti citi Direktīvā 91/439 paredzētie nosacījumi [21]. Šajā kontekstā Tiesa piešķir prioritāti vajadzībai nodrošināt ceļu satiksmes drošību.

18 — 41. un 42. punkts.

19 — 2006. gada 6. aprīļa rīkojums lietā C-227/05.

20 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Wiedemann* un *Funk*, 65. punkts.

21 — Turpat, 68.–71. punkts. Skat. arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Zerche* u.c., 65.–68. punkts.

82. Ņemot vērā iepriekš minēto, manuprāt, ir skaidrs, ka Tiesas viendabīgā judikatūra atbilstoši manai interpretācijai norāda uz grūtībām savienot brīvu pārvietošanos ar vajadzību nodrošināt nepieciešamos drošības nosacījumus visiem tiem, kuri šo brīvo pārvietošanos izmanto.

83. Manuprāt, ir lietderīgi norādīt, ka realitātē pārvietošanās brīvību var īstenot tikai tad, ja pilsoņi, kas to izmanto, šī iemesla dēļ netiek pakļauti nepamatoti bīstamām situācijām. Uzskatu, ka šāda bīstama situācija rodas, ja kāda persona, lai gan ar tiesas vai administratīvu lēmumu tā ir atzīta par tādu, kura nevar vadīt transportlīdzekli, turpina to vadīt, neievērojot spēkā esošajā direktīvā paredzētos attiecīgos nosacījumus.

84. Šī iemesla dēļ man šķiet pamatoti atzīt, ka saskaņā ar pašreizējo Kopienu tiesisko regulējumu ar judikatūru nebūs pietiekami, lai novērstu šāda veida situāciju rašanos.

85. Pat ja Tiesa nolems piekrist manam ieteikumam, šī lieta nešaubīgi norāda uz juridisko nepilnību, kas šajā sakarā ir radīta ar Direktīvu 91/439. Faktiski, ja tiktu nolemts, kā es piedāvāju, atzīt, ka Vācijas Federatīvā Republika pamatoti atteicās atzīt Švarca Austrijā izdotās vadītāja apliecības derīgumu, tad Švarcs varētu brīvi pārvietoties, izmantojot minētās vadītāja apliecības, citās Eiropas Savienības dalībvalstīs, kurās viņš radītu tādu pašu bīstamību kā Vācijā.

86. Šo iemeslu dēļ uzskatu, ka būtu lietderīgi, ja Kopienu likumdevējs izmantotu iespēju atrisināt šajā lietā norādīto problēmu, paredzot tai atbilstošu risinājumu.

V — Secinājumi

87. Ņemot vērā iepriekš norādītos apsvērumus, piedāvāju Tiesai atbildēt uz *Landgericht Mannheim* iesniegtajiem jautājumiem šādi:

Padomes 1991. gada 29. jūlija Direktīvas 91/439/EEK par vadītāju apliecībām, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 29. septembra Regulu (EK) Nr. 1882/2003, 7. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek aizliegts

personai turēt divas vadītāja apliecības, ja, no vienas puses, pirmo vadītāja apliecību trešā valsts ir izsniegusi, pirms stājās spēkā Padomes 1980. gada 4. decembra Pirmā direktīva 80/1263/EEK par Kopienas transportlīdzekļa vadītāja apliecības ieviešanu, un, no otras puses, ja šai personai pirms Direktīvas 91/439 spēkā stāšanās jau bija Kopienu teritorijā atzīta vadītāja apliecība un tika pārbaudītas tās vadīšanas prasmes, kādas nepieciešamas, lai varētu izdot vadītāja apliecību;

turklāt Direktīvas 91/439, kas grozīta ar Regulu (EK) Nr. 1882/2003, 8. panta 2. un 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka attiecīgajos pamata prāvas apstākļos ar šo pantu nav aizliegts dalībvalstij atteikties atzīt derīgumu vadītāja apliecībai, kuru iepriekš ir izdevusi cita dalībvalsts.